

Teaching Guide

Identifying Data					2016/17
Subject (*)	Anatomía Humana	Code	653G01106		
Study programme	Grao en Terapia Ocupacional				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
Graduate	Yearly	First	FB	9	
Language	SpanishGalician				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department	FisioterapiaMedicina				
Coordinador	Díaz Prado, Silvia María	E-mail	s.diaz1@udc.es		
Lecturers	Díaz Prado, Silvia María Fuentes Boquete, Isaac Manuel Meilán Devesa, José Ramón Santos del Riego, Sergio Eduardo	E-mail	s.diaz1@udc.es i.fuentes@udc.es jose.meilan@udc.es sergio.santos.delriego@udc.es		
Web					
General description	<p>A Anatomía Humana estuda a organización estrutural do corpo humano en estado de saúde e durante o desenrolo, relacionando a forma coa función e valorando os cambios de dita estrutura como resposta a todos aqueles axentes que, en condicións de normalidade, actúan sobre ela.</p> <p>A docencia de Anatomía Humana está encamiñada a que o futuro profesional sanitario adquira a terminoloxía anatómica e se inicie no emprego correcto da nomenclatura médico-biolóxica. Ten un enfoque aplicativo, de modo que sexa útil para outras materias do currículo do Grao en Terapia Ocupacional. Para isto, abórdase o estudo dunha anatomía funcional, descritiva, sistémica e topográfica, orientada a fomentar a capacidade de descrición e de orientación espacial.</p>				

Study programme competences

Code	Study programme competences
A1	Explicar la relación entre el funcionamiento ocupacional, la salud y el bienestar.
A2	Explicar los conceptos teóricos que sostienen la terapia ocupacional, expresamente la naturaleza ocupacional de los seres humanos y su funcionamiento a través de las ocupaciones.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B4	Trabajar de forma autónoma con iniciativa.
B8	Capacidad de análisis y de síntesis.
B9	Capacidad de aplicar los conocimientos a la práctica.
B12	Conocimientos generales básicos sobre el área de estudio.
B13	Resolución de problemas.
B16	Habilidad para trabajar de manera autónoma.
B17	Compromiso ético.
B19	Comunicación oral y escrita en la lengua materna.
B23	Capacidad de aprender.
B25	Capacidad de crítica y autocrítica.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, en las lenguas oficiales de la comunidad autónoma.
C4	Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común.
C6	Valorar críticamente el conocimiento, la tecnología y la información disponible para resolver los problemas con los que deben enfrentarse.
C7	Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida.
C8	Valorar la importancia que tiene la investigación, la innovación y el desarrollo tecnológico en el avance socioeconómico y cultural de la sociedad.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences		
Desenvolver a capacidade de observación.	A1	B1 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B19 B23 B25	C1 C4 C6 C7 C8
Identificar mediante a anatomía de superficie estruturas óseas, musculares, nerviosas e vasculares do corpo humano.	A1 A2	B1 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B19 B23 B25	C1 C4 C6 C7 C8
Coñecer, comprender e analizar a anatomía do movemento humano para deducir o comportamento en condicións de disfunción ocupacional.	A2	B1 B2 B4 B9	C6
Identificar a forma e as relacións das diferentes estruturas anatómicas mediante o uso de esquemas, debuxos, fotografías, cortes multidireccionais, reconstrucións planimétricas e modelos tridimensionais (maquetas).	A1 A2	B1 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B19 B23 B25	C1 C4 C6 C7 C8
Utilizar os coñecementos anatómicos no plantexamento e análise de problemas clínicos pertinentes.	A1 A2	B1 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B19 B23 B25	C1 C4 C6 C7 C8

<p>Dominar a terminoloxía anatómica, de modo que o alumnado coñeza a nomenclatura actualizada das estruturas anatómicas e adquira a capacidade de descrición destas estruturas empregando termos de orientación espacial.</p>	A1	<p>B1 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B19 B23 B25</p>	<p>C1 C4 C6 C7 C8</p>
<p>Adquirir a base suficiente do coñecemento anatómico para realizar intervencións no ámbito da terapia ocupacional.</p>	A2	<p>B1 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B19 B23 B25</p>	<p>C1 C4 C6 C7 C8</p>
<p>Coñecer os conceptos básicos de cinesiología (anatomía aplicada), necesarios para o desenvolvemento adecuado do exercicio profesional do terapeuta ocupacional.</p>	A2	B1	C6
<p>Coñecer a morfoloxía general do corpo humano, a localización, a forma e a estrutura dos seus órganos, sistemas e aparatos, e as súas interrelacións topográficas.</p>	A1	<p>B1 B8 B9 B12 B13 B16 B17 B19 B23 B25</p>	<p>C1 C4 C6 C7 C8</p>

Contents	
Topic	Sub-topic
<p>Tema 1. Introducción á anatomía humana. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Introdución á anatomía humana. Introdución á embrioloxía. Introdución á histoloxía. Ósos: estrutura, función e tipos. Remodelamento óseo. Articulacións: clasificación. Articulación sinovial.</p> <p>Actividades prácticas (utilizando a osteoteca):</p> <p>Estudar o tecido óseo compacto e esponxoso. Estudar os tipos de ósos. Recoñecer as superficies articulares.</p>

<p>Tema 2.- Ósos e articulacións de cabeza, colo e tronco. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Esqueleto da cabeza. Columna vertebral. Vértebra tipo. Vértebras rexionais. Esqueleto do tórax: mecánica respiratoria.</p> <p>Actividades prácticas (utilizando a osteoteca e maquetas):</p> <p>Estudar o esqueleto da cabeza. Estudar as vértebras das distintas rexións do raquis. Estudar o esqueleto do tórax.</p>
<p>Tema 3. Músculos do colo e do tronco. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Músculos da rexión posterior do colo. Músculos da rexión anterior do colo. Músculos do tronco: rexión posterior do tronco, parede anterolateral do tórax, parede anterolateral do abdome, diafragma e piso pélvico.</p> <p>Actividades prácticas (en maquetas):</p> <p>Recoñecer os principais músculos de colo e tronco.</p>
<p>Tema 4. Ósos e articulacións do membro superior. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Cintura escapular: clavícula e escápula. Úmero. Radio e Cúbito. Ósos do carpo. Ósos da man: metacarpianos e falanxes. Complexo articular do ombro: articulación esternoclavicular, articulación acromioclavicular e articulación escapulohumeral. Articulación do codo e articulación radiocubital distal. Complexo articular do pulso: articulacións radiocarpiana, mediocarpiana e intercarpianas. Articulacións carpometacarpianas. Articulación trapezometacarpiana. Articulacións metacarpofalánxicas. Articulacións interfalánxicas.</p> <p>Actividades prácticas:</p> <p>Estudar os ósos e as articulacións utilizando a osteoteca e as maquetas.</p>
<p>Tema 5. Musculatura, vascularización e inervación do membro superior. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Músculos do ombro: rexións anterior, medial, lateral e posterior. Músculos do brazo: rexións anterior e posterior. Músculos do antebrazo: rexións anterior, lateral e posterior. Músculos da man: rexións media, tenar e hipotenar.</p> <p>Actividades prácticas (en maquetas):</p> <p>Recoñecer e palpar os principais músculos do membro superior.</p>

<p>Tema 6. Ósos e articulacións do membro inferior. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Coxal. Fémur. Rótula. Tibia e peroné. Ósos do pé: tarso anterior (astrágalo e calcáneo), tarso posterior (navicular, cuneiformes e cuboides), metatarsianos e falanxes.</p> <p>Articulación coxofemoral. Articulación do xeonllo. Articulacións tibioperonea proximal, tibioperonea distal e talocrural. Articulación subastragalina. Articulación mediotarsiana: articulación astragalocalcaneonavicular e articulación calcaneocuboidea. Articulación cuneonavicular. Articulacións tarsometatarsianas. Articulacións metatarsofalánxicas. Articulacións interfalánxicas.</p> <p>Actividades prácticas:</p> <p>Estudar utilizando a osteoteca e as maquetas os ósos do membro inferior. Estudar utilizando as maquetas as articulacións do membro inferior.</p>
<p>Tema 7. Musculatura, vascularización e inervación do membro inferior. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Músculos da pelvis: iliopsoas e rexión glútea.</p> <p>Músculos do muslo: rexións anterior, medial e posterior.</p> <p>Músculos da perna: rexións anterior, lateral e posterior.</p> <p>Músculos do pé: rexión dorsal e rexión plantar (media, medial e lateral).</p> <p>Actividades prácticas (maquetas):</p> <p>Recoñecer e palpar os principais músculos do membro inferior.</p>
<p>Tema 8. Sistema cardiocirculatorio. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Corazón.</p> <p>Circulación sistémica e pulmonar. Vascularización xeral.</p> <p>Sistema linfático.</p> <p>Actividades prácticas.- Estudar en maquetas:</p> <p>A morfoloxía do corazón. A vascularización xeral.</p>
<p>Tema 9. Sistema nervioso. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Introdución.</p> <p>Medula espiñal e Nervio espiñal.</p> <p>Encéfalo: tronco encefálico, diencéfalo, telencéfalo (corteza cerebral: áreas sensitivas e motoras) e cerebelo.</p> <p>Meninxes e líquido cefalorraquídeo.</p> <p>Actividades prácticas (utilizando maquetas):</p> <p>Estudo da medula espiñal e o nervio espiñal. Estudo do encéfalo.</p>

<p>Tema 10. Sistema Nervioso. Vías sensitivas e motoras. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico:</p> <p>Vía da sensibilidade termoalxésica: tracto espinotalámico lateral. Vía da sensibilidade do tacto groseiro: tracto espinotalámico anterior. Vía da sensibilidade propioceptiva consciente. Vía motora consciente.</p> <p>Actividades prácticas:</p> <p>Estudar completando en debuxos esquemáticos as vías ascendentes e descendentes.</p>
<p>Tema 11. Estesioloxía e esplacnoloxía. Prof. Isaac Fuentes e Silvia Díaz</p>	<p>Contido teórico de estesioloxía:</p> <p>Introdución aos órganos e receptores dos sentidos. Sentido da visión, sentido da audición, sentidos do olfato, do gusto e do tacto.</p> <p>Contido teórico de esplacnoloxía:</p> <p>Introdución aos sistemas e aparatos.</p> <p>Actividades prácticas:</p> <p>Estudar en maquetas os fundamentos anatómicos das estruturas descritas.</p>
<p>Tema 12. Cinesioloxía Ocupacional Biomecánica. Prof. Sergio Santos del Riego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conceptos xerais: Importancia no currículo de Terapia Ocupacional. - Biomecánica dos tecidos - Cinética. - Cinemática. - Biomecánica ocupacional.
<p>Tema 16. Cinesiología Estructural Ocupacional. Prof. Sergio Santos del Riego. Contenidos teóricos (Clases expositivas y aprendizaje colaborativo "en damero") y Seminarios teórico prácticos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Introducción, conceptos y terminología. - Generalidades: Tipos de articulaciones y Miología. - Acción motriz: Respiración, postura, dinámica, miembro superior y miembro inferior. - Cinesiología estructural ocupacional: hombro, codo, muñeca, mano, raquis, cadera, rodilla, tobillo y pie. - Aplicaciones ocupacionales en Miembro superior: Hombro, Codo, Antebrazo, Muñeca, Mano y Dedos. Anatomía aplicada ocupacional en las Actividades de la Vida Diaria. - Aplicaciones ocupacionales en Miembro inferior: Cadera, Rodilla, Tobillo y Pie. Marcha, Carrera y Salto. - Aplicación ocupacional con Métodos de Facilitación Neuromuscular Propioceptiva: Generalidades. - Seminarios teórico-prácticos: Aproximación transdisciplinar a: Miembro superior, Miembro inferior, Retrosoma/Presoma y Plexos.
<p>Tema 14.-Cinesioloxía Ocupacional práctica. Prof. José Ramón Meilán Devesa. Actividades prácticas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Balance articular. - Balance muscular. - Coñecementos básicos de estiramientos musculares.

Planning

Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
-----------------------	--------------	----------------------	-------------------------------	-------------

Guest lecture / keynote speech	A1 B1 B8 B12 B17 B25 C6 C4	14	42	56
Laboratory practice	B2 B4 B9 B13 B16 B23 C1 C8	21	42	63
Seminar	B1 B2 B8 B9 B13 B25	5	10	15
Workshop	B1 B2 B8 B9 B13 C4	0	14	14
Clinical practice placement	A2 A1 B8	14	28	42
Objective test	B2 B4 B8 B9 B12 B13 B19 C1	2	0	2
Multiple-choice questions	B8 B12	2	0	2
Speaking test	B8 B19 C1	1	0	1
Collaborative learning	A2 A1 B1 B2 B4 B8 B12 B25 C4 C7	7	21	28
Personalized attention		2	0	2

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	Clase teórica participativa, favorecendo o intercambio de opinións, o debate e a resposta das preguntas formuladas polo alumnado. Forma fparte das metodoloxías de Anatomía Humana.
Laboratory practice	<p>Clases prácticas que complementan os contidos desenvolvidos nas clases teóricas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Empréganse as coleccións de maquetas e láminas do corpo humano e a osteoteca do Laboratorio de Anatomía Humana. - Mediante a palpación de estruturas, abórdase o estudio da anatomía de superficie. - Examinanse distintos grupos musculares, mediante a palpación e movementos contra resistencia. - Analízanse funcionalmente as principais articulacións móbiles. <p>Nas prácticas de laboratorio foméntase a participación do alumnado, favorecendo o intercambio de opinións, o debate e a resolución de problemas.</p>
Seminar	É unha técnica de traballo en grupo reducido que ten como finalidade o estudio intensivo dun tema. Caracterízase pola discusión, a participación, a elaboración de documentos e as conclusións ás que teñen que chegar todos os participantes do seminario. O fin desta metodoloxía é aclarar concepto e resolver dúbidas. Forma parte das metodoloxías de Anatomía Humana.
Workshop	Consiste en exercicios que o alumnado debe realizar (completar debuxos esquemáticos de estruturas anatómicas; identificar detalles anatómicos nos debuxos esquemáticos; recoñecer mediante anatomía de superficie determiandas estruturas anatómicas, etc.) recollidos nos CADERNOS DE TRABALLO DE ANATOMÍA HUMANA, elaborados polo profesorado da Área de Anatomía e Embrioloxía Humana, e ós que o alumnado ten acceso a través da plataforma virtual da universidade. Forma parte das metodoloxías de Anatomía Humana.
Clinical practice placement	Basándose na valoración funcional de músculos e articulacións, preténdese favorece a adquisición de competencias básicas na valoración clínica do aparato locomotor. Forma parte da metodoloxía de Cinesiología Ocupacional.

Objective test	<p>Exame final de Anatomía Humana. Consistirá en dúas partes:</p> <p>Exame tipo test, de 12 a 24 preguntas (cada pregunta con 4 afirmacións; só unha é correcta; non se puntúa negativo por resposta incorrecta). O aprobado está no 60% de respostas correctas.</p> <p>Exame preguntas cortas (5 a 10 preguntas).</p> <p>Cada parte do exame contribúe nun 50% na cualificación do exame final.</p>
Multiple-choice questions	Probas periódica tipo test sobre unidades temáticas da materia. Forma parte da avaliación continua de Anatomía Humana.
Speaking test	Proba oral personalizada na que se valorará o coñecemento da acción dun grupo muscular ou músculo illado e a interpretación dunha goniometría articular.
Collaborative learning	Conxunto de procedimentos de enseñanza-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións. O alumnado traballa conxuntamente en grupos reducidos na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo. Esta metodoloxía corresponde á Cinesioloxía Ocupacional.

Personalized attention

Methodologies	Description
Laboratory practice Collaborative learning Seminar Workshop Clinical practice placement	A atención personalizada faise mediante titorías personalizadas directas e virtuais a demanda e previa cita, individualis e grupais.

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Speaking test	B8 B19 C1	Exame final de Cinesioloxía Ocupacional. Proba oral personalizada na que se valorará o coñecemento da acción dun grupo muscular ou músculo illado e a interpretación dunha goniometría articular. Ademais, poderase incluír unha parte de estiramientos.	15
Collaborative learning	A2 A1 B1 B2 B4 B8 B12 B25 C4 C7	Avaliación continua de Cinesioloxía Ocupacional (valoración de traballos en grupos reducidos)	20
Multiple-choice questions	B8 B12	Avaliación continua de Anatomía Humana. Probas periódica tipo test sobre unidades temáticas da materia.	10
Objective test	B2 B4 B8 B9 B12 B13 B19 C1	<p>Exame final de Anatomía Humana. Consistirá en dúas partes:</p> <p>Exame tipo test, de 12 a 24 preguntas (cada pregunta con 4 afirmacións; só unha é correcta; non se puntúa negativo por resposta incorrecta). O aprobado está no 60% de respostas correctas.</p> <p>Exame preguntas cortas (5 a 10 preguntas).</p> <p>Cada parte do exame contribúe nun 50% na cualificación do exame final.</p>	50
Workshop	B1 B2 B8 B9 B13 C4	Avaliación continua de Anatomía Humana: realización dos cadernos de traballo de Anatomía Humana.	5

Assessment comments

ANATOMÍA HUMANA

Grao de Terapia Ocupacional

ORGANIZACIÓN DA MATERIA.

A materia está dividida en dúas partes:

? Anatomía Humana (6 ECTS; profesores: Isaac Manuel Fuentes Boquete e Silvia María Díaz Prado)

? CinesioloXía Ocupacional (3 ECTS; profesores: Sergio Santos del Riego e José Ramón Meilán Devesa)

Responsable da materia: Prof. Isaac Fuentes

AVALIACIÓN DA MATERIA.- A materia avalíase da seguinte maneira:

? Anatomía Humana: cun valor de 6,5 sobre 10, tal como se indica a continuación:

- Avaliación continua Profs. Isaac Fuentes e Silvia Díaz): 1,5 sobre 6.5.

- Exame final (Pofs. Isaac Fuentes e Silvia Díaz): 5 sobre 6.5.

Para aprobar a Anatomía Humana, será necesario alcanzar un total de 3,25 sobre 6.5.

? CinesioloXía Ocupacional: cun valor de 3,5 sobre 10, tal como se indica a continuación:

- Avaliación continua (Prof. Sergio Santos): 2 sobre 3.5.

- Exame final de prácticas (Prof. José Ramón Meilán): 1,5 sobre 3.5.

Para aprobar a CinesioloXía Ocupacional, será preciso alcanzar un total de 1.75 sobre 3.5.

? Cualificación final: A suma das cualificacións obtidas en Anatomía Humana e CinesioloXía Ocupacional.

Para aprobar a materia, é condición necesaria ter aprobadas ambas partes (Anatomía Humana e CinesioloXía Ocupacional).

Ao inicio do curso académico, o responsable da materia (Prof. Isaac Fuentes) explicará con detalle ao alumnado os criterios de avaliación.

AVALIACIÓN NA 2ª CONVOCATORIA:

Manterase a cualificación de cada parte da materia que estea aprobada (Anatomía Humana e/ou CinesioloXía Ocupacional), na modalidade avaliación continua e/ou exame.

AVALIACIÓN DA PARTE DE ANATOMÍA HUMANA EN DETALLE:

? Exame final de Anatomía Humana.- Consistirá en dúas partes:

- Exame tipo test (12 a 24 preguntas, cada pregunta con 4 afirmacións, das cales só unha é correcta; non se puntuará negativo por resposta incorrecta). O aprobado está no 60% de respostas correctas.

- Exame preguntas cortas (5 a 10 preguntas). O aprobado está en 5 sobre 10.

Cada parte do exame contribúe nun 50% na cualificación do exame final.

? Avaliación continua de Anatomía Humana.- Terase en conta:

- Realización dos cadernos de prácticas (estarán dispoñibles a través de MOODLE).

- Probas periódicas tipo test sobre unidades temáticas da materia (similar á proba tipo test do exame final).

AVALIACIÓN DA PARTE DE CINESIOLOXÍA OCUPACIONAL EN DETALLE:

? Exame final de CinesioloXía Ocupacional.

- Avaliación da parte práctica (Tema 14). O exame consistirá na valoración dun grupo muscular e dunha goniometría articular. Ademais, poderase incluír unha parte de estiramientos, na que o alumnado terá que explicar a manobra e a implicación do grupo muscular ou músculo illado. Calquera destas accións se corresponderá coas explicadas en clase e levadas a cabo por todo o alumnado durante o desenvolvemento das clases prácticas (de asistencia obrigatoria).

O profesor realizará e publicará, previamente, a convocatoria oficial do exame correspondente, un documento ca data, o lugar e a distribución dun

número determinado de estudantes/hora para a realización do exame práctico.

? Avaliación continua de Cinesioloxía Ocupacional.

- Avaliación da parte teórico/práctica (Temas 12 e 13). Realizarase avaliación continua empregando dúas rúbricas que se entregarán e explicarán ao comezo desta parte da materia: unha para o alumnado (cada alumno/a avalía a un grupo de compañeiros/as dunha maneira regrada) e outra para o profesor. A puntuación final será a media aritmética de ambas rúbricas.

PLAN GREEN CAMPUS FCS:

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir o obxectivo estratéxico 9 do Plan Green Campus da Facultade de Ciencias da Saúde (FCS), os traballos documentais que se realicen nesta materia:

A.- Maioritariamente, solicitaranse en formato virtual e soporte informático.

B.- De realizarse e papel:

1. Non se utilizarán plásticos.
2. Realizaranse impresións a dobre cara.
3. Empregarase papel reciclado.
4. Evitarase a realización de borradores.

Sources of information

Basic	<p>·Delmas A. Vías y centros nerviosos. Barcelona: Ed. Masson 2001. ·Drake RL, Wayne V, Mitchell AWM. GRAY. Anatomía para estudiantes. Madrid: Ed. Elsevier 2005. ·Dufour M. Anatomía del aparato locomotor. Barcelona: Ed. Masson 2003-04. ·Feneis H, Dauber W. Nomenclatura anatómica ilustrada. Barcelona: Ed. Masson 2006. ·Moore KL, Dalley AF. Anatomía con orientación clínica. Madrid: Ed. Médica Panamericana 2002. ·Netter FH. Atlas de Anatomía Humana. East Hanover: Ed. Novartis 2003. ·Olson T. ADAM. Atlas de Anatomía Humana. Barcelona: Ed. Masson 1997. ·Palastanga N, Field D, Soames R. Anatomía y movimiento humano. Estructura y funcionamiento. Barcelona: Ed. Paidotribo 2000. ·Schünke M, Schulte E, Schumacher U, Voll M, Wesker K. PROMETHEUS. Texto y atlas de anatomía. Madrid: Ed. Médica Panamericana 2005. ·Putz R, Pabst R, editores. SOBOTTA. Atlas de Anatomía Humana. Madrid: Ed. Médica Panamericana 2000. ·Rouvière H, Delmas A. Anatomía Humana. Descriptiva, Topográfica y Funcional. Barcelona: Ed. Masson 1999. ·Rash - Burke. Kinesiología y Anatomía aplicada. Cuarta edición. El Ateneo, 1976. ·Luttgens ? Wells. Kinesiología. Bases científicas del Movimiento Humano. Séptima edición. CBS Collage Publishing, 1985. ·Villadot Voegeli. Lecciones básicas de Biomecánica del Aparato Locomotor. Masson, 2004. ·Rene Caillet. Anatomía Funcional, Biomecánica. Marban. ·Nordin ? Frankel. Biomecánica básica del Sistema Musculoesquelético. Tercera edición. McGraw-Hill ? Interamericana. ·Paolo Raimondi. Cinesiología y Psicomotricidad. Paidotribo, 2006. ·Eric Viel at cols.. La Marcha Humana, la Carrera y el Salto. Masson, 2002. ·Panjabi MM ? White AA. Biomechanics in the Musculoskeletal System. Churchill ? Livingstone. New York, 2001. ·Kapandji IA. Fisiología Articular. Quinta edición. Editorial Médica Panamericana, 1998. ·Luttgens and Wells. Kinesiología. Bases científicas del movimiento humano. Augusto F. Pila Teleña C.B.S. College Publishing, 1982. ·A. Lapierre. La reeducación Física. Masson, Rolf Wirhed. Habilidad Atlética y anatomía del movimiento. Edika-Med, ·S. Hoppenfeld. Exploración física de la columna vertebral y las extremidades. Manual moderno m/m.</p>
Complementary	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

INDICACIÓNS DO PROFESORADO:

Profs. Isaac Fuentes e Silvia Díaz. A asistencia á clase é obrigatoria. Recoméndase levar a materia ao día para obter un bo rendimento académico.

Prof. Sergio Santos del Riego. Obrigatoria a asistencia para o grupo de traballo de estudantes que expoñen nas clases de grupo grande de Cinesiología Ocupacional e altamente recomendable para o resto dos seus compañeiros. É altamente recomendable que os estudantes asistan aos 3 ou 4 seminarios teórico-prácticos que se realizan para cada grupo mediano.

OBSERVACIÓNS:

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir o obxectivo estratéxico 9 do Plan Green Campus FCS, os traballos documentais que se realicen nesta materia:

A.- Maioritariamente, solicitaranse en formato virtual e soporte informático.

B.- De realizarse e papel:

1. Non se utilizarán plásticos.
2. Realizaranse impresións a dobre cara.
3. Empregarase papel reciclado.
4. Evitarase a realización de borradores.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.